

[Chr. Madsen.]

ikke officielt. Der vides kun dette, at reguleringen kommer over et år efter reguleringsgrundlaget. Formålet med vort ændringsforslag er bl. a. at formindske afstanden mellem den fastsatte regulering og den dag, der sker ændringer i den kontante udbetaling. I stedet for en ventetid på over et år afkortes ventetiden til 6 måneder.

Som det er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, er der opstået et misforhold mellem arbejdsløshedsloven og den sociale lovgivning. Ved sammenligning med ydelser til invalide- og folkepensionister vil det ses, at disse ydelser er en del højere end arbejdsløshedsunderstøttelsen. Udregnet på årsbasis er arbejdsløshedsunderstøttelsen i øjeblikket 6.458 kr. i dagpenge for en forsørger med fuld anciennitet; for pensionister er grundbeløbet 7.032 kr. Hertil kommer børnetilskud: efter arbejdsløshedsloven 2 kr. 15 øre pr. dag, efter lov om invalide- og folkepension, jfr. lov om offentlig forsorg. 4 kr. pr. dag. Begge parter har adgang til huslejhjælp. Det må udtrykkelig nævnes, at det ikke er invalide- og folkepensionen, der er for høj, men derimod arbejdsløshedsunderstøttelsen, der er for lav. Denne skævhed er opstået i de senere år; tidligere var det omvendte forhold tilfældet. Som vi så ofte har sagt det her i det høje ting, må invalide- og folkepensionen stå i forhold til en arbejdsindtægt, og jeg mener, som det er foreslået, at arbejdsløshedsunderstøttelsen også må afpasses efter arbejdsindtægten. Princippet i forslaget er, at dagpengene for en forsørger skal være 4 gange og for en ikke-forsørger $2\frac{1}{2}$ gang den gennemsnitlige timeløn.

Ved at forhøje dagpengene for en forsørger fra 20 kr. 70 øre til 28 kr. 12 øre, ved forhøjelse af børnetillægget fra 2 kr. 15 øre til 4 kr. pr. dag og ved at holde huslejhjælpen uden for $\frac{4}{5}$ - og $\frac{2}{3}$ -grænsens beregninger sker der en væsentlig udjævning af den opståede skævhed.

Hertil kommer en forenkling af loven. De forskellige reguleringsbestemmelser udgår, idet de overgår til anden lovgivning. Karenstiden, 26 ugers og 39 ugers bestemmelsen udgår ligeledes. Det er efter min mening tilstrækkeligt med bestemmelsen i lovens § 10, stk. 4.

Endvidere er det hensigten at samordne arbejdsløshedslovens bestemmelser om kursus m. v. for arbejdsløse med loven om erhvervsmæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere. Såvel faglærte som ikke-faglærte må have muligheder for at søge uddannelse ved alle egnede læreanstalter.

Med disse bemærkninger vil jeg anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den højtærede finansminister, for at han kan fremsætte det anmeldte finanslovforslag.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1964 til 31. marts 1965.

Inden jeg går over til en gennemgang af finanslovforslaget, dets forudsætninger og dets betydning for vor økonomi, vil jeg understrege, at situationen i dag er en ganske anden end for et år siden, da jeg fremsatte forslaget til indeværende års finanslov. I fjor var den danske økonomi stadig præget af uligevægt, og der var et udtalt efterspørgselspres, der gav sig udslag i fortsatte prisstigninger og tab af valuta. Dertil kom, at der var udsigt til, at inflationstendenserne på ny skulle vinde i styrke gennem nye indkomstforhøjelser.

Økonomien er derimod i dag kendetegnet af en bemærkelsesværdig stabilitet. Vi har på én gang en høj beskæftigelse, stabile priser og overskud på betalingsbalancen, samtidig med at penge- og kreditforholdene er lettet en del. Vor målsætning i finanspolitikken må nu være at bevare denne balance i de økonomiske kræfter og sikre, at ekspansionen fremefter afstemmes med væksten i landets ressourcer og valuta-indtjening. Jeg skal senere komme ind på, hvad dette betyder for finanspolitikken, men skal forinden kort redegøre for finanslovforslagets forudsætninger og indhold, idet jeg først vil behandle udgifterne og senere vende mig til statsbudgettets indtægtsside.

I lighed med i fjor er finanslovforslaget udarbejdet ud fra det princip, at vi vil nå frem til et overslag over statens indtægter og udgifter, der er så realistisk som muligt,

[Finansministeren.]

og jeg skal her nævne, hvorledes vi har søgt at nå frem til et realistisk skøn.

For det første har finansministeriet anmodet styrelserne om at budgettere realistisk, både når der er tale om lovbestemte udgifter, og når det gælder udgifter, hvor administrationen har en mulighed for at øve indflydelse på udgifternes størrelse. For det andet er det i år indskærpet, at fremsættelse af ændringsforslag og forslag om tillægsbevilling må begrænses til tilfælde, hvor særlige og uforudselige omstændigheder bevirker, at udgifterne ikke har kunnet optages på finanslovsforslaget.

Man kan naturligvis ikke helt fjerne behovet for korrektiver til finanslovsforslaget i form af ændringsforslag og tillægsbevillinger. Det fremgik af budgetforhandlingerne, at der hos de budgetterende styrelser er ønsker om yderligere bevillinger, der ikke har kunnet optages på finanslovsforslaget, enten fordi det ikke er klart, om udgifterne vil blive aktuelle allerede i 1964-65, eller fordi det ikke har været muligt at bedømme, hvor store udgifterne vil blive. Man må regne med, at nogle af disse ønsker vil fremkomme som ændringsforslag eller forslag om tillægsbevilling, og i det omfang de kan imødekommes, vil de blive afskrevet på de på finanslovsforslaget opførte reserver til imødegåelse af merudgifter ved tillægsbevillinger. Disse reserver beløber sig til i alt 400 mill. kr. eller godt 3 pct. af de samlede statsudgifter, og de fordeler sig med 250 mill. kr. for driftsudgifterne, 75 mill. kr. for anlægsudgifterne, 25 mill. kr. for statens udlån og endelig 50 mill. kr. for andre kapitaludgifter.

Også reserverne skulle gerne være udtryk for en realistisk vurdering; det er naturligvis ikke nogen stor kunst, hvis det blot forstås sådan, at bevillingsrammerne gøres så store, at der kun er en fjern risiko for overskridelse. Så vidt jeg kan se, må man imidlertid efter bedste evne søge at nå frem til reserver, der virkelig viser det forventede behov for tillægsbevillinger. Det kan i denne forbindelse være af interesse at sammenholde reserverne på finanslovsforslaget for 1964-65 med de reserver, der var opført på finanslovsforslaget for 1963-64.

De tillægsbevillingsreserver, der er optaget på det nu fremsatte finanslovsforslag,

andrager altså 250 mill. kr. for driften og 75 mill. kr. vedrørende anlægsudgifterne, i alt 325 mill. kr. På finanslovsforslaget i fjor var de tilsvarende reserver 160 mill. kr., og de blev under finanslovsforslagets behandling forøget med en uudnyttet del af pris- og lønstigningsreserven på 40 mill. kr.

Denne udvidede bevillingsreserve på 200 mill. kr. i fjor viste sig imidlertid at være for lille. Af reserven gik 130 mill. kr. til delvis imødegåelse af merudgiften ved ændringsforslag, der imidlertid beløb sig til en del mere. Man lod derefter 70 mill. kr. af de oprindelige reserver stå tilbage til imødegåelse af tillægsbevillinger, og som jeg nævnte her i tinget for en måneds tid siden, har det nu vist sig, at disse tillægsbevillingsreserver burde have været større — sandsynligvis i alt ca. 60 mill. kr. større.

I lyset af disse erfaringer er det rimeligt, at man i år har afsat større reserver end i fjor. Ganske vist har det under budgetbehandlingen vist sig muligt allerede på finanslovsforslaget at tage hensyn til en række ønsker hos styrelserne, der ellers ville være fremkommet i form af ændringsforslag eller tillægsbevillingsforslag. Men på den anden side er der i år på reserverne taget hensyn til de finansielle virkninger af forskellige lovforslag, som allerede er eller senere vil blive fremsat, herunder forhøjelsen af de sociale pensioner i overensstemmelse med helhedsløsningen, forøgelse af ungdommens uddannelsesfonds midler samt forlængelse af kornloven. Hertil kommer, at reserverne også skal dække merudgifterne ved en række enkelte bevillingsønsker, hvoraf en væsentlig del i dag er helt uforudselige.

De udgiftsbeløb, der er opført på finanslovsforslaget, er budgetteret på grundlag af de i sommeren 1963 gældende priser, idet der dog er regnet med de lønninger og pensioner m. v., der vil få virkning fra 1. april 1964, såfremt januarpristallet ikke giver anledning til regulering. Det var almindeligt ventet, at oktoberpristallet ville vise, at det var nødvendigt at regne med et højere indkomstniveau. Som forholdet er i øjeblikket, hvor der udkræves yderligere et helt points stigning i pristallet for at udløse regulering af lønninger og pensioner, har jeg ment, det var rimeligt at henskyde spørgsmålet om optagelse af en bevillings-

[Finansministeren.]

reserve til imødegåelse af merudgifterne ved regulering, til vi kender januarpristallet. Statens forventede årlige merudgift ved en reguleringsportion skønnes at være 175-200 mill. kr.

De bestræbelser, der udfoldes for at nå frem til en realistisk vurdering af statens udgifter, blev jo intensiveret allerede i fjor. Det er for tidligt at fælde nogen endelig dom over resultaterne af dette arbejde. Det ser imidlertid nu ud til, at vore skøn vedrørende drifts- og anlægsudgifterne som nævnt under åbningsdebatten har været 150-200 mill. kr. for lave. De overskridelser, der er tale om, vedrører imidlertid nogle få udgiftsposter, hvor budgetteringsgrundlaget notorisk er svagt, nemlig dels de lovbundne udgifter ved kornordningen, sygehustilskuddet og de automatiske vejrefusioner, dels statsbanernes underskud. Hertil føjer sig dog også en forhøjelse af forsvarets driftsudgifter, idet finanslovtallet ikke inkluderer de forskellige tillæg til det militære driftsbudget, som er vedtaget efter 1961-62.

På denne baggrund mener jeg, at vi i år er nået endnu længere frem mod et realistisk budget. Princippet om, at også de lovbundne udgifter skal anslås så nøjagtigt som muligt, er ved at trænge igennem og vil efterhånden give bedre budgetskøn. Om nogle af de konkrete udgifter, der blev undervurderet i fjor, ved vi, at de i år er budgetteret på et bedre grundlag. Der er naturligvis andre svage punkter i statens budgetlægning, f. eks. invalidepensionsudgiften og lærerlønstilskuddet, der tidligere har beredt os ubehagelige overraskelser, men som i øvrigt i indeværende år tegner til at blive mindre end budgetteret. Vi tilstræber også på disse områder efterhånden at kunne få et bedre budgetteringsgrundlag.

De samlede statsudgifter — bortset fra genudlån af statslån optaget i udlandet — er på finanslovsforslaget opført med ca. 12 milliarder kr., hvoraf ca. 11.250 mill. kr. er drifts- og anlægsudgifter, resten kapitaludgifter, navnlig statens udlån på ca. 425 mill. kr. og afdrag på statsgælden, der andrager knap 300 mill. kr.

På finansloven for indeværende år beløber de samlede udgifter sig til godt 11 milliarder kr., hvoraf omkring 10.300 mill. kr. er drifts- og anlægsudgifter. Som nævnt

må man imidlertid nu regne med, at disse udgifter faktisk bliver 150-200 mill. kr. større end oprindelig budgetteret.

På statsregnskabet for 1962-63 androg statens udgifter ca. 9,8 milliarder kr., hvoraf 9,1 milliard var drifts- og anlægsudgifter.

Medens de samlede statsudgifter fra 1962-63 til i år således må ventes at gå op med omkring 1.350 mill. kr. — en stigning på over 13 pct. — vil forøgelsen fra indeværende til det kommende finansår udgøre ca. 800 mill. kr. — en stigning på ca. 7 pct.

Det er især to forhold, der ligger bag denne afsvækkelse af stigningen i statsudgifterne.

For det første må man til næste år regne med noget lavere udgifter på et par områder. Mest udpræget er dette for den automatiske refusion af kommunernes vejudgifter, og det skyldes den lov, vi gennemførte i fjor om begrænsning af de vejudgiftsbeløb, kommunerne kunne anmelde til refusion i 1964-65. Man må således regne med, at medens vejrefusionen i indeværende finansår blev ca. 50 mill. kr. større end i fjor, vil den til næste år gå ned med ca. 75 mill. kr. En anden af de store lovbundne udgifter har vist lignende, omend ikke helt så stærke udsving. Det drejer sig om udgifterne ved landbrugsordningerne, der i år ventes at blive ca. 40 mill. kr. større end i fjor, navnlig fordi der må regnes med ekstraordinært store tab ved afhændelse af de store kornlagre fra sidste års rekordhøst. Der skulle til næste år være udsigt til en nogenlunde tilsvarende nedgang i udgiften, men noget sikkert kan der ikke siges herom, før man kender næste års høstresultat. Det kan endelig nævnes, at afdragene på statsgælden til næste år vil blive ca. 40 mill. kr. mindre end i år og sidste år.

Den anden væsentlige faktor, der har virket afdæmpende på udviklingen i statsudgifterne, er, at der til næste år er budgetteret med en svagere stigning i niveaue for lønninger og sociale ydelser end opgangen fra i fjor til i år. Januarpristallet vil være afgørende for, om denne forudsætning holder stik. Udløser januarpristallet en regulering, vil lønstigninger m. v. ikke blive meget forskellige i de to perioder. Men selv hermed vil stigningstakten i statens udgifter være noget afdæmpet.

[Finansministeren.]

Trods stærke bestræbelser for at holde igen viser det store flertal af statens udgifter dog altså stadig stigning, og jeg skal kort nævne nogle af de vigtigste områder, hvor dette er tilfældet.

Til u-landshjælpen er der i alt på udenrigsministeriets budgetforslag afsat godt 48 mill. kr., hvilket er godt 10 mill. kr. mere end i år. Hertil kommer hjælpeydelse til u-landene over landbrugsministeriets budget på 4½ mill. kr. og over kapitalbudgettet på 15 mill. kr.

Udgifterne til Grønland viser en stigning langt ud over det gennemsnitlige. Det gælder både driften og anlægsudgifterne, og vi må være forberedt på, at det over en år-række vil koste betydelige beløb at bringe udviklingen i Grønland ind i tilfredsstillende baner.

Udgifterne til sundhedsvæsenet ventes at vokse med henved 100 mill. kr. Alene tilskuddet til de kommunale og private sygehuse, som staten er bundet til ved lov, vil blive 60 mill. kr. større til næste år, medens de steg 80 mill. kr. i år. Der vil således alene til dette formål være en stigning på op mod 140 mill. kr. eller 35 pct. over to år. Hertil kommer større drifts- og anlægsudgifter ved de statslige hospitaler.

Der ventes en udgiftsstigning på over 150 mill. kr. til folke- og invalidepension, statsbudgettets største post, der nærmer sig 2 milliarder kr.

De øvrige sociale udgifter vil til næste år blive over 75 mill. kr. højere. Det er især behovene inden for særforsoget, der trænger sig på. Specielt må vi regne med en stærk stigning i statens udlån til særforsoqsinstitutionerne til finansiering af hårdt tiltrængte udvidelser og modernisering.

Der er en væsentlig forøgelse af statens trafikinvesteringer til næste år. Udgifterne til vejfundsarbejder er således budgetteret næsten 100 mill. kr. eller henved 40 pct. højere end i år. Der er endvidere en betydelig stigning til postvæsenets investeringer i telefon- og teleanlæg. Denne opgang finder sted samtidig med, at investeringen i bane- og havneanlæg m. v. ligger på et højt niveau.

Sidst, men ikke mindst må jeg nævne udgifterne ved vort undervisningsvæsen. Selv når man ser bort fra tilskuddene til

folkeskolen, er der en vækst i udgifterne på op mod 175 mill. kr. Dette beløb fordeler sig til nye real- og gymnasieskoler, til højere læreanstalter med udstyr og laboratorier, til kollegier og til lån og tilskud til erhvervsskolerne, der er i rivende udvikling.

Som man vil se, er det udgifter af høj prioritet, der præger væksten i statsbudgettet. Man vil næppe fra nogen side kunne rette indvendinger mod disse udgifter. Det er nu engang statens opgave at tage sig af den højere undervisning og uddannelse og sørge for udbygningen af det centrale trafiknet. Det er også en kendsgerning, at en tilfredsstillende løsning af disse opgaver er en nødvendig forudsætning for fortsat økonomisk fremgang og velstandsforøgelse.

Hertil kommer, at staten må løse vigtige fordelingspolitiske opgaver. Det er almindeligt accepteret, at staten må bære hovedparten af udgifterne ved folkepensionen. Der er enighed om, at vi skal have et godt og billigt sygehusevæsen; og hvem synes ikke, det er rimeligt, at staten træder til for at hjælpe invaliderne og de kronisk syge?

Der er stærke ønsker om yderligere statsudgifter til en række formål, som i og for sig fortjener at blive tilgodeset. Det er således nærliggende at tænke på en række kulturelle opgaver, som nu må søges løst. Da imidlertid statsudgifternes omfang spiller en væsentlig rolle i finanspolitikken, er det af hensyn til den aktuelle økonomiske situation påkrævet stadig at holde igen på en række områder. Denne finanspolitiske problematik skal jeg komme tilbage til om lidt.

Jeg vender mig herefter til budgetteringen af statens indtægter. Det er især de to store poster indkomstskatterne og forbrugsafgifterne, der har interesse. Der er ved både den direkte og den indirekte beskatning regnet med, at regeringen ikke stiller forslag om ændringer af finansiel betydnings i lovgivningen herom, således at væksten i statens indtægter alene beror på udviklingen i selve beskatningsgrundlaget.

Hovedparten af de på finanslovforslaget opførte indkomstskatter er dem, der i skatteåret 1964-65 udskrives på grundlag af skatteydernes indtægter i kalenderåret 1963. Der er regnet med, at den samlede indkomstsum, der personbeskattes i år, vil blive 7-8 pct. større end i fjor, og på dette

[Finansministeren.]

grundlag må man regne med, at de gældende udskrivningsregler vil give en stigning i personskatterne på 12-13 pct. i forhold til det nuværende finansår. Indtægten af personskatterne er derfor budgetteret med 3,9 milliarder kr. i 1964-65. Selskabsskatten er på finanslovsforslaget opført med 700 mill. kr., hvilket er betydelig mere end finanslovtallet for indeværende år — 570 mill. kr. Når man har ment at kunne regne med så stort et tal for 1964-65, skyldes det, at selskabernes indtægter i 1961 og derfor skatteprovenuet i 1962-63 viste en uventet kraftig stigning. Den usikkerhed, der knytter sig til skønnet over selskabsskatten, er imidlertid relativt langt større end for personskatterne. Der er nu for ganske nylig kommet foreløbige oplysninger frem om udskrivningen af de selskabsskatter for indeværende finansår, som forfalder til betaling i denne måned. Disse oplysninger kunne tyde på, at man måske nu må regne med noget mindre indtægter, end der står opført på finanslovsforslaget.

Provenuet af told- og forbrugsafgifter til næste år afhænger af indkomsterne og dermed forbruget i kalenderåret 1964. Jeg skal senere komme ind på forventningerne om den økonomiske udvikling til næste år og her blot sige, at man ved budgetteringen af forbrugsafgifterne har regnet med noget større aktivitet. Dette skulle indebære en stigning i afgiftsprovenuet til over 6,5 milliarder kr. Ud over den usikkerhed, der naturligvis knytter sig til vurderingen af aktivitetsstigningen, må man også nævne, at vi jo endnu ikke nøjagtigt ved, hvad afgifterne vil indbringe i år.

Lægger man til de nævnte skatter og afgifter statens øvrige driftsindtægter, når man til et totalt indtægtsskøn på lidt over 11,8 milliarder kr. på drifts- og anlægsbudgettet. Hertil kommer så kapitalindtægter på godt 400 mill. kr.; det er arveafgiften, indkomne afdrag på udlån samt den del af den bundne opsparing, der nu først forfalder i det kommende finansår. Statens samlede indtægter er således til næste år budgetteret til lidt over 12,2 milliarder kr. Det er 650 mill. kr. mere end de forventede indtægter i år.

Der er jo tradition for, at finansministeren ved fremsættelsen af finanslovsforslaget

også giver en indgående redegørelse for det regnskabsmæssige resultat af det foregående finansår og den seneste vurdering af det indeværende finansår. Jeg tror dog, at jeg i år kan tillade mig at bryde denne tradition. For det første er det kun godt en måned siden, jeg under åbningsdebatten gav en sådan redegørelse. For det andet er de vigtigste statsfinansielle oplysninger om det foregående og det indeværende finansår meddelt i den oversigt over den statsfinansielle stilling, der er omdelt til tingets medlemmer sammen med finanslovsforslaget. Denne oversigt knytter sig til publikationen „Statsfinanserne“, der blev udsendt af det økonomiske sekretariat for et par dage siden, idet man har benyttet samme opdeling af indtægter og udgifter og samme opstilling af drifts- og anlægsbudget. Det vil forhåbentlig vække tilfredshed, at de oplysninger, der gives i det økonomiske sekretariats publikation, og de tal, der findes på finanslovsforslaget i år, er fuldt sammenlignelige.

Jeg skal så vende mig til den økonomiske og finanspolitiske situation. Som jeg nævnte indledningsvis, er den økonomiske situation for øjeblikket præget af ligevægt mellem efterspørgsel og produktion samtidig med, at vi fortsat har et meget højt beskæftigelsesniveau, omend ledigheden på enkelte områder er lidt større end for et år siden. Det forekommer sandsynligt, at denne tilstand vil holde sig endnu nogle måneder, men det må forventes, at ekspansive kræfter vil gøre sig gældende i stigende grad i forårs månederne.

For det første er vor industrieksport stadig voksende, og der er al mulig udsigt til, at højkonjunktoren vil fortsætte i hovedparten af de industrialiserede lande, der er vore vigtigste aftagere. Dette indebærer, at vi kan regne med, at der også til næste år vil ske en betydelig forøgelse af vor industrieksport. Denne vurdering støttes af, at omkostningsudviklingen i Danmark i den seneste tid er forløbet roligt, hvilket må have styrket konkurrenceevnen i vore eksporterhverv.

Med hensyn til de offentlige udgifter til forbrug og investering har jeg allerede gjort rede for, at der fortsat vil være en væsentlig stigning i statens drifts- og anlægsudgifter samt de ved statens långivning finansierede investeringer. Det må ventes, at kommu-

[Finansministeren.]

nernes udgifter vil vise en tilsvarende udvikling.

Det private forbrug vil blive påvirket af de indkomstforhøjelser, der forestår som andet trin i helhedsløsningen. Disse indkomstforhøjelser vil umiddelbart betyde en stigning i realindtægt og forbrug, og denne tendens kan blive væsentligt forstærket, såfremt januarpristallet skulle udløse en reguleringsportion.

Der er kun et usikkert grundlag for en bedømmelse af den fremtidige udvikling i de ikke-statslige investeringer. Rente- og kreditforholdene er imidlertid blevet en del lettere i løbet af i år. Der vil ganske vist i det kommende halve år ske en betydelig likviditetsopsugning over statsfinanserne, og det er tvivlsomt, at dette skulle blive helt opvejet af en fortsat stor valutatilgang. På den anden side forekommer det sandsynligt, at de udtalte fremgangstendenser, der vil vise sig på andre områder, vil smitte af på erhvervenes investeringsplaner. Hvad specielt boligbyggeriet angår, er det regeringens mål at opnå det størst mulige byggeri, der er foreneligt med den forhåndenværende arbejdskraft og kapacitet i byggeindustrien. Da byggekapalet er voksende, bl. a. fordi den ændrede boligpolitik skulle give større tilskyndelse til rationalisering, skulle det være muligt at gennemføre et noget større boligbyggeri til næste år, uden at der opstår et specielt efterspørgselspres inden for byggefagene. Dette vil især kunne ske, såfremt den forestående vinter bliver mere gunstig for byggeaktiviteten, end tilfældet var sidste vinter.

Alt i alt må man således regne med, at der til næste år vil være stærke kræfter, der trækker i retning af en ikke uvæsentlig stigning i produktion og beskæftigelse. Dette vil utvivlsomt også udløse tendenser til opgang i importen, som i år har haft næsten samme omfang som i fjor. Vi må derfor være opmærksom på, at det valutariske grundlag fortsat sætter grænser for, hvor langt vi kan gå med hensyn til aktivitetsforøgelse.

Medens landbrugets nettovalutaindtjening i år har vist meget betydelig stigning, ville det nok være for optimistisk at regne med yderligere stigning til næste år. Der er efter de foreliggende oplysninger om høst-

resultatet i år ikke udsigt til nogen yderligere besparelse på kornimporten.

Et andet væsentligt bidrag til forøgelse af vor valutareserve er hidtil kommet fra låntagning i udlandet. Man må imidlertid gå ud fra, at mulighederne for at finansiere investeringer ved udenlandske lån ikke vedblivende vil være så store som i år. For det første er det blevet vanskeligere at tilvejebringe lån på de internationale kapitalmarkeder. For det andet vil det med den lavere rente her i landet blive mindre tillokkende at søge udenlandsk finansiering.

Man må derfor regne med, at den valutariske basis for en aktivitetsstigning og den heraf følgende merimport i hovedsagen må blive en forøgelse af vor eksport af industrivarer. I konsekvens heraf må målsætningen for den økonomiske politik — herunder finanspolitikken — blive, at man søger at indrette tempoet i den fremtidige økonomiske vækst efter udviklingen i byerhvervenes eksportmuligheder. Det betyder, at det er vigtigt at fastholde eller forøge de konkurrencemæssige forspring, der har været et af resultaterne af det forløbne års økonomiske politik.

Det er blevet gjort gældende, at der skulle være fare for en svækkelse af konjunktoren i den forestående vinter. Jeg tror ikke, der er grund til at nære sådanne bekymringer. Ledighedstallene er nok lidt større end i fjor, men antallet af beskæftigede er også større, og det må huskes, at situationen dengang var præget af et stærkt pres på arbejdsmarkedet. Der vil som altid indtræde en sæsonmæssig stigning i arbejdsløsheden i vintermånederne, men der er dog ikke grund til at tro, at den skulle blive større end i fjor. Jeg kan også nævne, at der jo nu ved udjævningen af indbetalingen af den bundne opsparing er sket en vis lempelse af statens indkomstpåvirkning.

I øvrigt finder jeg, at det væsentlige for bedømmelsen af statens finanspolitik og da specielt det her fremsatte finanslovforslag for næste finansår må blive de aktivitetsfremmende kræfter, der i stigende grad vil gøre sig gældende netop i løbet af det nye finansår.

En bedømmelse af det fremsatte finanslovforslag i sammenligning med indeværende år viser, at overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet skulle blive lidt forøget, nemlig

[Finansministeren.]

fra godt 500 mill. kr. i år til godt 550 mill. kr. næste år. Drifts- og anlægsbudgettet virker således nogenlunde ens på den økonomiske aktivitet i de to år.

Der sker imidlertid også forskydninger på de kapitalposter, der har indflydelse på indkomster, forbrug og investeringer. Den bundne opsparing vil således indbringe mindst 350 mill. kr. i år, men til næste år højst 175 mill. kr.

Statens udlån ventes at ville vokse fra 450 til 485 mill. kr. Det er vel ikke alle statens udlån, der virker på aktiviteten, idet visse investeringer finansieret med statslån under alle omstændigheder ville være foretaget. Dette gælder således statens genudlån til elværker af provenuet af statslån optaget i udlandet. Disse genudlån er budgetteret med nedgang på 100 mill. kr., medens de aktivitetsskabende udlån til særfororgsinstitutioner, børnehjem, skoler og kollegier m. v. viser stærk stigning.

Forskydningerne på kapitalbudgettet fører til, at der sker en mindre nedgang i statens kasseoverskud. Dette må i indeværende år påregnes at blive omkring 220 mill. kr., medens det til næste år ventes at blive ca. 170 mill. kr.

Alt i alt må budgetforslaget herefter siges at indebære en vis lempelse af finanspolitikken. Der er ved vurderingen af den økonomiske udvikling til næste år taget hensyn til denne lempelse. Lempelsen vil naturligvis blive større, hvis en pristalsregulering af lønninger og pensioner skulle blive aktuel til foråret. Hvis dette sker, må man forvente en merindtægt på forbrugsafgifterne, som til en vis grad opvejer statens merudgift til reguleringstillæggene.

Resultatet af denne vurdering af den økonomiske udvikling må blive, at der ikke kan ske yderligere lempelse af finanspolitikken. Regeringen har derfor besluttet for det kommende år at stille forslag om uændret forlængelse af den gældende udskrivningslovs skala, samt at der heller ikke i øvrigt kan lempes i beskatningen bortset fra justeringer

af meget begrænset økonomisk rækkevidde. Med hensyn til statsudgifterne må konsekvensen blive, at der kun kan gennemføres nye foranstaltninger og love i det omfang, der er plads inden for den på finanslovsforslaget opførte tillægsbevillingsramme, eller hvis der skaffes dækning i form af nye indtægter.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale finanslovsforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Formanden: Eksemplarer af finanslovsforslaget er omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændringer i lov om boligbyggeri.

Valgt blev: *Axel Ivan Pedersen, Albertsen, K. B. Andersen, Heie, Horn, Niels Mørk, Viola Nørlov, Retoft, Else-Merete Ross, Finn Poulsen, N. Chr. Christensen, Axel Kristensen, Ib Thyregod, Thestrup, Adolph Sørensen, Erna Sørensen og Kai Moltke.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om rigsretten.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 1094).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 137 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.